

Rigsarkivet.

København, den 2. Maj 1908.

Da jeg har bragt i Erfaring, at Landstingsudvalget for Lovforslaget om Opførelse af et nyt Rigsarkiv m. m. har ønsket at gøre sig bekendt med min Næstformand, daværende Gehejmearkivar A. D. Jørgensens Erklæring af 1. April 1887, afgiven i Henhold til Skrivelse fra det høje Ministerium af 16. Marts s. A. over Anvendeligheden af Frederik III.s Bibliotekssal til Brug for Rigsarkivet, skal jeg anmode om, at mine følgende Bemærkninger til denne Erklæring maa blive fremsendte til Udvalget med Erklæringen, for at ikke dette nu over 20 Aar gamle Arbejde, der er gjort under helt andre Forudsætninger end dem, som nu foreligge, skal give Anledning til Misforstaaelser.

Jeg husker meget godt denne Sag og deltog i Forhandlingerne om den inden Erklæringens Afgivelse. Jeg holdt stærkt paa Bibliotekssalens Ubrugelighed paa Grund af dens Brandfarlighed selv efter den foreslaaede Forandring af Bygningen. A. D. Jørgensen mente derimod, at det vilde være urigtigt at vrage den, naar Biblioteksbygningen kunde stilles til Arkivvæsenets Disposition foruden hele Provianthuset, hvortil det efter Ministeriets Skrivelse saa ud. Anvendelsen af Provianthuset til Rigsarkiv var nemlig A. D. Jørgensens Yndlingsidé. At det imidlertid ikke egner sig hertil, har jeg allerede for et Par Aar siden paavist i „Meddelelser om Rigsarkivet med Provinsarkiverne 1901—05“ Kbh. 1906 S. 76—79, efter at jeg havde ladet Bygningen opmaale og en Arkitekt gøre Udkast til Bygningens indre Indretning til Arkivbrug, jfr. ogsaa min Erklæring af 16. Dec. f. A. Trykt ved Folketingsudvalgets Betænkning. Navnlig er det umuligt deri eller dertil uden at nedrive Bygningen til Stuetagens Hvalvinger at skaffe tilstrækkelig gode og lyse Kontorrum og Læsesal. Her er imidlertid en Bygning af et endnu virkelig karakteristisk Ydre, selv om der er indsat moderne store Vinduer, og de oprindelige Kviste ere fjernede, og dette Ydre vil, om end med stor Bekostning til en stærkt tiltrængt Skalmuring, kunne bevares. Dette gælder derimod ikke Biblioteksbygningen. Dens oprindelige Ydre (maaske rød mod Nord, gul mod Syd) er ødelagt, og lige saa godt som at give Bygningen sit oprindelige Udseende efter paagældende Arkitekts Digtning og Fantasi kan man opføre en tilsvarende Bygning et andet Sted.

Det vil dernæst ses, at A. D. Jørgensen nærmest betragter Salen som et Luksustillæg til Rigsarkivet, og at han intet udtaler om, hvorledes Bibliotekets Stueetage tænkes anvendt. Den er vist 7—8 Alen høj, og Reolerne der ere endnu farligere for Personalet end Reolerne i Rigsarkivet. De kunne slet ikke bruges til Arkivalier, fordi de ere indrettede til Bøger med mindre Format end Arkivalierne, og ombyttes de med 4 Alen høje Arkivaliereoler, vil en stor Mængde Plads gaa til Spilde. Hele Projektet gaar derfor ud paa en meget uøkonomisk og luksuriøs Benyttelse af Pladsen i Biblioteksbygningen, som forudsætter, at Rigsarkivet desuden kunde faa overladt hele Provianthuset. Men dernæst er hele Betænkningen nu antikveret, idet Jørgensen den Gang ikke havde sat sig ind i Teorien for Arkiv- og Biblioteksmagasiner. Først i 1889—94 bleve Provinsarkiverne byggede efter tyske Mønstre, af hvilke det ældste, Statsarkivbygningen i Münster, saa